

F.Y.B.com
Busi Eco-II
XY 9 DAF

Q.1a) Choose the correct option and rewrite the statements. (Any ten)

- 1) A _____ firm will maximise its profit where its marginal revenue equals marginal cost.
a. perfectly competitive. b) oligopolistic c) monopolistic competitive d) all of the above
- 2) The average revenue curve faced by a perfectly competitive firm is _____.
a) upward sloping b) downward sloping c) none of the above d) rectangular hyperbola
- 3) The average revenue curve in monopolistic competitive market is _____.
a) perfectly inelastic b) perfectly elastic c) relatively inelastic d) relatively elastic
- 4) Product differentiation is an important feature of _____.
a) monopoly b) perfect competition c) monopolistic competition d) all of the above
- 5) _____ is a pattern of oligopoly behavior.
a) large number of sellers b) price competition c) one seller d) few sellers
- 6) Oligopoly is characterized by _____.
a) single seller b) many sellers c) price rigidity d) none of the above
- 7) Price discrimination is possible if elasticities are _____ in two markets
a) same b) perfectly inelastic c) different d) perfectly elastic
- 8) Price discrimination is observed in _____ market.
a) perfect competition b) monopoly c) both a & b d) none of the above
- 9) _____ is a determinant of price.
a) market structure b) objectives of the firm c) government policies d) all of these
- 10) Capital budgeting leads to investment in _____.
a) a new business b) expansion of existing business c) both a and b d) none of these
- 11) Capital budgeting comprises of _____.
a) pricing of products b) borrowing of funds c) long term investment d) short term investment
- 12) A project is more likely to be accepted if the discounted present value is _____.
a) more than investment b) less than investment c) equal to investment d) equal to zero

Q.1.b) State whether the following statements are true or false. (Any ten) (10)

- i) Goods are homogeneous in perfectly competitive markets.
- ii) In monopoly market there is huge advertising expenditure.
- iii) In monopoly market, price is always equal to marginal revenue and marginal cost.
- iv) A firm under monopolistic competition produces more than optimum output.
- v) Cartel creates severe competition among oligopoly firms.
- vi) Oligopoly market experiences price flexibility.
- vii) Dumping is a case of international price discrimination.
- viii) Public enterprises may charge a price equal to their marginal costs.
- ix) Under full cost pricing, price is based on the marginal cost.
- x) Capital budgeting decisions are not significant
- xi) Pay back period method is based on the market interest rate.
- xii) A project will be rejected if IRR is greater than the market rate of interest.

A. Explain the long run equilibrium of a industry under perfect competition (08)

B. Calculate the Total Revenue, Marginal revenue, Marginal Cost ,and profit from the following table. Identify the profit maximizing output. (07)

Output	1	2	3	4	5	6
Price	15	15	15	15	15	15
Total Cost	50	60	80	108	135	170

OR

C Explain the short run equilibrium of a firm in monopoly (08)

D. Read the paragraph below and answer the following questions. (07)

The market for wheat in Punjab has large number of buyers and sellers. The quality of wheat is homogenous. There is free entry and exit and there is no government intervention.

- Name the market structure being described in the paragraph above.
- Describe the features of the market identified by you in question (i).

Q.3) Attempt A and B or C and D

A. Explain the long run equilibrium of a firm under monopolistic competition (08)

B What are the features of oligopoly market. (07)

OR

C Discuss the features of monopolistic competition (08)

D. Read the paragraph below and answer the following questions. (07)

The market for computers has very few sellers. A computer manufacturer is aware of his rivals. Like others he undertakes vigorous advertising campaigns. He avoids cutting price. It is very difficult to enter in this market.

- Name the market structure being described in the paragraph above.
- Describe the features of the market identified by you in question (i).

Q.4) Attempt A and B or C and D

A. Write the meaning and the conditions of price dicrimination (08)

B. Explain multiple product pricing (07)

OR

C Explain the marginal cost pricing method (08)

D. i) Explain the merits of full cost pricing (07)

ii) Assuming a mark - up of 15%, if average variable cost is Rs 75 and average fixed cost is Rs 35, Calculate the full cost price of the product.

Q.5) Attempt A and B or C and D

A. Explain the importance of capital budgeting (08)

B. What are the stages of capital budgeting? (07)

OR

C. Calculate the pay-back period and rank the projects (08)

Project	Initial investment (Rs)	Annual Cash flows (Rs)
A	40000	2000
B	20000	4000
C	10000	10000
D	50000	5000
E	60000	2000

D) Write a note on Internal Rate of Return method, (07)

Q.6) Attempt A and B or write short notes on any four.

A "A firm in the short run may incur losses and still continue in business" Discuss (10)

B Discuss the merits and demerits of advertisement. (10)

OR

Q.6) Write short notes on (any four) (20)

- Sources of monopoly power
- Production cost and selling Cost
- Product differentiation
- Kink demand curve
- Transfer pricing
- Pay back period method

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडा आणि विधाने पुन्हा लिहा (कोणतेही दहा)

(१०)

- १) -----पेढीच्या परिणामाला तिची सीमांत प्राप्ती व सीमान्त खर्च समान असते तिथे महत्तम नफा मिळविते
- अ) पूर्ण स्पर्धा ब) अल्पाधिकार क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) वरील पैकी सर्व
- २) पूर्णस्पर्धा पेढीद्वारे सामोरा जाणारा सरासरी प्राप्ती वक्र _____ असतो.
- अ) वरच्या दिशेने जाणारा ब) खालच्या दिशेने सरकणारा
- क) वरीलपैकी काहीही नाही ड)आयात अपास्त
- ३) मक्तेदारी स्पर्धात्मक पेढीचे सरासरी वक्र _____ आहे.
- अ) उत्तम प्रकारे अलवचिक ब) उत्तम प्रकारे लवचिक क) तुलनेने अलवचिक ड) तुलनेने लवचिक
- ४) उत्पादनातील भिन्नता _____ बाजाराचे एक महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे.
- अ) मक्तेदारी ब) पूर्ण स्पर्धा क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) वरील सर्व
- ५) अल्पाधिकार वर्तनाचा नमुना खालीलपैकी कोणता आहे.
- अ) मोठ्या प्रमाणात विक्रेते ब) किंमत स्पर्धा क) एक विक्रेता ड) काही विक्रेते
- ६) अल्पाधिकार हे _____ द्वारे दर्शविले जाते
- अ) एकल विक्रेता ब) बरेच विक्रेते क) किंमत ताठरता ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ७) दोन बाजारात लवचिकता _____ असल्यास किंमतीतील भेदभाव शक्य आहे
- अ) समान ब) उत्तम प्रकारे तटस्थ क) भिन्न ड) उत्तम प्रकारे लवचिक
- ८) किंमत भेदभाव साधारणपणे _____ अंतर्गत सराव आहे.
- अ) पूर्ण स्पर्धा ब) मक्तेदारी क) अ आणि ब ड) वरील पैकी नाही.
- ९) खालील पैकी कोणती किंमत ठरवणारी आहे?
- अ) बाजार रचना ब) उत्पादनपेढीची उद्दीष्टे क) सरकारी धोरणे ड) वरील सर्व
- १०) भांडवल अंदाजपत्रक _____ गुंतवणूकेला प्रोत्साहन देते.
- अ) नवीन व्यवसाय ब) विद्यमान व्यवसायाचा विस्तार क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी काहीही नाही
- ११) भांडवल अंदाजपत्रकाशी संबंधित _____ आहे.
- अ) उत्पादनांची किंमत ब) निधीचे कर्ज क) दीर्घकालीन गुंतवणूक ड) अल्प मुदतीची गुंतवणूक
- १२) सूट दिलेले मूल्य _____ असेल तर प्रकल्प स्वीकारण्याची शक्यता जास्त असते
- अ) गुंतवणूकीपेक्षा जास्त ब) गुंतवणूकीपेक्षा कमी क) गुंतवणूकीच्या बरोबरी ड) शून्याच्या बरोबर

प्र १. ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर ते नमूद करा . (कोणतेही दहा)

(१०)

- i) पूर्ण स्पर्धात्मक बाजारात वस्तु समान असतात.
- ii) मक्तेदारी बाजारात जाहिरातीसाठी मोठा खर्च होतो.
- iii) मक्तेदारी बाजारात किंमत नेहमीच सीमांत प्राप्ती आणि सीमांत खर्च समान असते.
- iv) मक्तेदारी स्पर्धा अंतर्गत उत्पादनपेढी इष्टतम उत्पादनपेक्षा जास्त उत्पादन करते.
- v) कार्टेल अल्पाधिकारी कंपन्यांमध्ये तीव्र स्पर्धा निर्माण करते.
- vi) अल्पाधिकारी बाजारात किंमतीची लवचिकता अनुभवली जाते.
- vii) अवपुंज ही आंतरराष्ट्रीय किंमतीतील भेदभावाची बाब आहे.
- viii) सार्वजनिक उपक्रम त्यांच्या सीमान्त खर्चाच्या किंमतीवर शुल्क आकारू शकतात.
- ix) पूर्ण खर्चाच्या किंमतीनुसार किंमत ही सीमांत खर्चावर आधारित आहे.
- x) भांडवल अंदाजपत्रकाचे निर्णय महत्त्वाचे नाहीत.
- xi) परतावा कालावधी पद्धत ही बाजाराच्या व्याजदरावर निर्धारित असते.
- xii) अंतर्गत परतावा दर बाजारातील व्याजापेक्षा जास्त असल्यास प्रकल्प नाकारला जाईल.

प्र २) अ आणि ब किंवा क आणि ड निवडा

- अ) पूर्ण स्पर्धेअंतर्गत असलेल्या उद्योगाचे दीर्घकाळाचा समतोल सांगा (0८)
- ब) खालील तक्त्याच्या साह्याने एकूण प्राप्ती, सीमान्त प्राप्ती, सीमान्त खर्च आणि नफा मोजा. (0७)

उत्पादन	१	२	३	४	५	६
किंमत	१५	१५	१५	१५	१५	१५

किंवा

क) मक्तेदारीमधील उत्पादनपेढीचे अल्पकाळातील समतोलपणाचे स्पष्टीकरण द्या. (०८)

ड) खालील उतारा वाचून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या. (०७)

पंजाबच्या गहू बाजारात मोठ्या प्रमाणावर ग्राहक आणि विक्रेते आहेत. त्या ठिकाणी गव्हाची गुणवत्ता समान आहे. तेथे सरकारचा हस्तक्षेप नसून मुक्त प्रवेश आणि मुक्त बहिर्गमन आहे.

१. वरील उतार्यात कोणत्या बाजार रचनेचे वर्णन केलेले आहे.

२. ओळखलेल्या बाजाराची वैशिष्ट्ये वर्णन करा.

प्र ३) अ आणि ब किंवा क आणि ड निवडा

अ) मक्तेदारी स्पर्धेअंतर्गत असलेल्या उत्पादनपेढीचे दीर्घ कालावधीचे संतुलन समजावून सांगा (०८)

ब) अल्पाधिकारची वैशिष्ट्ये कोणती ? (०७)

किंवा

क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेच्या वैशिष्ट्यांविषयी चर्चा करा (०८)

ड) खालील उतारा वाचून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या. (०७)

संगणक बाजारात अतिशय कमी विक्रेते आहेत. संगणक उत्पादक हे आपल्या विरोधकासंदर्भात जागरूक आहेत. त्यामुळे उत्पादक आपल्या मालाची अधिकाधिक जाहिरात करतो. तो बाजारात किंमत कमी करित नाही. त्यामुळे इतरांना बाजारात प्रवेश करणे कठीण होते.

१. वरील उतार्यात कोणत्या बाजार रचनेचे वर्णन केलेले आहे.

२. ओळखलेल्या बाजाराची वैशिष्ट्ये वर्णन करा

प्र ४) अ आणि ब किंवा क आणि ड निवडा (०८)

अ). किंमतीच्या भेदभावाच्या अर्थ आणि अटी लिहा.

ब) एकाधिक उत्पादनाच्या किंमतीवर एक टीप लिहा (०७)

किंवा

क) सीमान्त खर्च किंमत किंमत पद्धतीवर चर्चा करा (०८)

ड.) १. पूर्ण खर्च किंमतचे गुण स्पष्ट करा. (०७)

२. १५ % मार्कअप असतांना, जर सरासरी चल खर्च रुपये ७५ आणि सरासरी स्थिर खर्च रुपये ३५ असेल तर वस्तूची पूर्ण खर्च किंमत मोजा.

प्र ५) अ आणि ब किंवा क आणि ड निवडा

अ) भांडवल अंदाजपत्रकाचे महत्व स्पष्ट करा (०८)

ब) भांडवल अंदाजपत्रकाचे टप्पे कोणती ? (०७)

किंवा

क) परतावा कालावधीची गणना करा आणि प्रकल्पांना रँक करा (०८)

प्रकल्प	प्रारंभिक गुंतवणूक (रुपये)	वार्षिक रोख प्रवाह (रुपये)
अ	४००००	२०००
ब	२००००	४०००
क	१००००	१००००
ड	५००००	५०००
इ	६००००	२०००

ड) अंतर्गत परतावा दर पद्धत वर टीप लिहा (०७)

प्रश्न .६) अ आणि ब सोडवा किंवा कोणत्याही चारवर टीप लिहा.

अ) "अल्पावधीत एखाद्या उत्पादनपेढीचे नुकसान होऊ शकते आणि तरीही ते व्यवसायात सुरु ठेवू शकतात. चर्चा करा. (१०)

ब) जाहिरातीच्या गुण आणि दोषावर चर्चा करा. (१०)

किंवा

प्रश्न ६) कोणत्याही चार वर टीप लिहा (२०)

i) मक्तेदारी शक्तीचे स्रोत

ii) उत्पादन खर्च आणि विक्री खर्च

iii) वस्तू भेदाचे प्रकार

iv) बाकदार मागणी वक्र

v) परतावा कालावधी पद्धत